

Jàfer, nou viatge poètic

Domènec ROS

Amb *Els caçadors salvatges* (Tres i Quatre), Salvador Jáfer torna a la lletra impresa. Es tracta d'un llibre en el qual la simbologia personal de l'autor és novament present, como ho és, també, una preocupació existencial plasmada literàriament mitjançant un estil atractiu i coherent amb la seua producció anterior. Si la presència del diamant, com a símbol de la perfecció d'un itinerari, ens recorda el seu *Lívius diamant*, el complex plantejament formal enllaça amb les preocupacions que ja havia fet evidents.

En aquest cas, però, hi ha una concepció global del llibre com a salm, amb versicles diferenciats inclús pel color de la tinta i la repetició de fórmules i versos. Aquest esquema, de vegades enormement pròxim a la poesia de Ginsberg i altres autors de la *Beat Generation*, hi connecta també en la visió del poeta com un viatger entre el caos, en aventura còsmica dins la complexitat de l'existència humana, lleugerament tocada de mística orientalista. Per a Jáfer, el viatge és la caça, l'assimilació d'una realitat dispersa que el «caçador savatge» absorbeix amb una instantaneïtat inqüestionable.

Les diferències vénen, tanmateix, amb el paisat-

ge, amb l'escenari fonamental del caos. Si en aquells poemes era la ciutat, en Jáfer és la terra, una terra concreta i redescoberta amb un romanticisme àvid de present. «No crec que les paraules ser-vesquen per a res més que restaurar l'oblit», afirma en un poema. L'escriptura es justifica, així, en la immediatesa mateixa. Tal com ho fa la vida, necessitada de mites i objectius canviants i multiformes.

El poeta Salvador Jáfer

Ens trobem davant una obra enlluernadora i difícil, organitzada en dues parts, «el vedat del caçador» i «la vastitud», carregada d'imatges, amb moments molt brillants i algunes caigudes fàcilment evitables. Sobretot amb l'aparició d'alguna rima fàcil i innecessària (p.e. caminants / diamants, revoltats / forjats...).

Els caçadors salvatges és, de tota manera, un llibre màgic (hi ha expressions entenedidorament hermètiques, com ara «oia cama, oia cama, tixi pura nitama, secaturi paturama»), amb moments d'una intensitat i bellesa que paga la pena llegir i assaborir.

El novel·lista Chester Himes

Harlem sense Himes

Ferran TORRENT
El passat dotze de novembre, en la seua residència de Moraira, moria l'escriptor Chester Himes, després de patir durant uns anys la malaltia de Parkinson. «El Balzac de Harlem», tal com l'anomenava Fereydoum Hoveyda, ha deixat escrites nou novel·les policiaques, a més d'assaigs, escrits diversos i una autobiografia apareguda l'any 1978. Però, sens dubte, foren les seues novel·les negres —sempre ambientades a Harlem— allò que consagrà internacionalment aquest escriptor de color, ex-presidiari i guardonat amb el Gran Premi de Literatura Policiaca, l'any 1958.

La literatura de Himes es caracteritza per la cruesa dels relats, no exempta, però, d'una veritable crònica social del barri novaiorqués. La violència, el món de la droga o l'angoixosa vida de Harlem són presents en les

novel·les de l'autor d'una manera tragicòmica, tal com és. Els dos detectius negres, protagonistes dels relats de Chester Himes, no tenen res a veure amb els altres investigadors d'altres novel·les. Òbviament, el color de la pell de Grave Digger i Coffin Ed no és caprici de l'autor, ja que es mouen en un mitjà on la violència sense límit més tenebrosa empelta el mateix ambient que respiren: l'aire negre de Harlem.

Himes no sols assenyala l'estupidesa del racisme. També denuncia la degradació que comportava aquesta circumstància per al propi poble. Però ho hagué de fer des de fora dels Estats Units. Fou a París, en la sèrie negra de Gallimard, des d'on descrigué la realitat confusa del seu país. Entre satíric i divertit, Chester Himes ens donà a conèixer la misèria vida de Harlem on, com molt bé digué Schofield Coryell, el somni americà pren de vegades l'aspecte d'un malson.